

Gerechtshof Amsterdam

Zaaknummer: 200.326.686/01

Incidentele memorie tot voeging ex artikel 217 Rv

Van

de stichting **Stichting Recht op bescherming tegen
vliegtuighinder,**

statutair gevestigd en kantoorhoudende aan de
Stommeerweg 131 te Aalsmeer (1431 EV), die in deze
zaak woonplaats kiest op het kantooradres van mr.
Channa Samkalden en mr. Elles ten Vergert aan de
Linnaeusstraat 2-A te Amsterdam (1092 CK), die in
deze zaak tot advocaten worden gesteld en als zodanig
zullen optreden,

in de zaak

Appellant		Geïntimeerden	
Zaaknr. 200.326.686/01			
de Staat der Nederlanden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), advocaat : mr. J. Procee	tegen	Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. c.s. advocaten: mrs. R.G.J. De Haan en H. Van Der Baan	
	tegen	International Air Transport Association (Netherlands) B.V. c.s. advocaten mrs. P. Olden en A. Boitelle	
	tegen	Delta Air Lines Inc. Advocaat: mr. B.M. Winters	
	tegen	TUI Airlines Nederland B.V. Advocaat: mr. V.R. Pool	
	tegen	Corendon Dutch Airlines B.V. Advocaat: mr. G.J.H. de Vos	
	tegen	Easyjet Airline Company Ltd. c.s. Advocaat: mr. R. Elkerbout	
	tegen	Royal Schiphol Group N.V. Advocaat: mr. A.A. Kleinhout	
<u>(verweerster in het incident tot voeging)</u>		<u>(verweersters in het incident tot voeging)</u>	

Eiser in het incident tot voeging zegt en concludeert in het incident als volgt.

1 INLEIDING

1. Op 5 april 2023 heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Haarlem vonnis gewezen in de kort gedingprocedures aanhangig gemaakt door de **Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. ("KLM")** c.s. en de **International Air Transport Association (Netherlands) B.V. ("IATA")** c.s. tegen de Staat der Nederlanden ("**de Staat**") en de Royal Schiphol Group N.V. ("**Schiphol**").¹ Kort gezegd heeft de voorzieningenrechter de Staat verboden voor het gebruiksjaar november 2023 tot en met oktober 2024:
 - i. de voorgenomen Experimenteerregeling vast te stellen;
 - ii. het 'anticiperend handhaven' te beëindigen zonder dat daaraan voorafgaand de balanced approach-procedure op correcte wijze is doorlopen;
 - iii. enige andere handeling te verrichten of maatregel vast te stellen die neerkomt op een exploitatiebeperking in de zin van de EU-geluidsverordening en/of tot gevolg heeft dat het aantal toegestane vluchtbewegingen op de luchthaven Schiphol zal worden beperkt in verhouding tot 500.000 vliegtuigbewegingen, zonder dat daaraan voorafgaand de balanced approach-procedure op correcte wijze is doorlopen;

Voorts heeft de voorzieningenrechter Schiphol verboden om bij enige in de toekomst te verrichten capaciteitsdeclaratie voor het gebruiksjaar november 2023 tot en met oktober 2024 gevolg te geven aan voorgenoemde handelingen of maatregelen van de Staat.

2. De Staat heeft tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter in beide zaken hoger beroep ingesteld ("**het hoger beroep in de hoofdzaken**").
3. Stichting Recht op bescherming tegen vliegtuighinder ("**RBV**") heeft zich in de kort gedingprocedures gevoegd aan de zijde van de Staat.² RBV vordert met deze incidentele memorie tot voeging dat zij ook in het hoger beroep in de hoofdzaken tot de procedure wordt toegelaten als gevoegde partij aan de zijde van de Staat. Voorts verzoekt RBV het hof om voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling van het hoger beroep op dit voegingsincident te beslissen, opdat zij kennis zal kunnen nemen van het volledige procesdossier en in de gelegenheid kan worden gesteld haar standpunten schriftelijk te onderbouwen.
4. In het navolgende zet RBV uiteen dat zij belang heeft bij voeging en dat de goede procesorde daarmee niet wordt geschaad.

2 RBV

5. RBV is een stichting die opkomt voor de belangen van personen die (ernstige) geluidhinder en slaapoverlast ondervinden als gevolg van het vliegverkeer rond Schiphol. Op 15 juli 2022 heeft zij op grond van art. 3:305a BW een collectieve actie ingesteld tegen de Staat over de noodzakelijke krimp van luchthaven Schiphol ter bescherming van de fundamentele rechten van de omwonenden van de luchthaven. Zij vordert in die procedure (onder meer) de Staat te gebieden het onrechtmatig handelen jegens de omwonenden van Schiphol te beëindigen door in elk geval het aantal vliegtuigbewegingen van en naar Schiphol te reduceren en andere maatregelen te nemen opdat de geluidbelasting de WHO-normen niet overschrijdt. In deze procedure is een mondelinge behandeling gepland op 4 juli a.s.

¹ Voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 5 april 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:3010.

² Tussenvonnis voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 14 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2461, r.o. 4.11.

6. Kort gezegd ziet de procedure in rechte van RBV er onder meer op het aantal vliegbewegingen te reduceren. Met de kort gedingprocedures van KLM c.s. en IATA c.s. werd, in ieder geval voor de korte termijn, het tegenovergestelde resultaat beoogd.
7. Ook de voorzieningenrechter heeft in eerste aanleg vastgesteld dat RBV opkomt voor de belangen van die omwonenden van Schiphol die in toenemende mate negatieve effecten van het vliegverkeer van en naar het vliegveld Schiphol.³ Voor een nadere onderbouwing van de toepasselijkheid van de criteria van artikel 3:305a BW zij verwezen naar hoofdstuk 2.1 van de dagvaarding in de bodemprocedure tussen RBV en de Staat (**productie 1 RBV zoals ingediend in eerste aanleg**), alsmede naar de statuten van RBV (**productie 2 RBV zoals ingediend in eerste aanleg**).

3 WETTELIJK KADER

8. Een incidentele vordering ex art. 217 Rv in een lopende procedure kan worden toegewezen als sprake is van voldoende belang daarbij. Voor het aannemen van een zodanig belang is voldoende dat de interveniënt nadelige gevolgen kan ondervinden van een uitkomst van de procedure. Onder nadelige gevolgen zijn in dit verband te verstaan de feitelijke of juridische gevolgen die de toe- dan wel afwijzing van de in die procedure ingestelde vordering of het gezag van gewijsde van in de uitspraak in die procedure gegeven eindbeslissingen zal kunnen hebben voor degene die de voeging vordert.⁴
9. Op grond van de rechtspraak van de Hoge Raad kan een partij die zich in een eerdere instantie heeft gevoegd, en die in de daaropvolgende instantie niet als procespartij is betrokken, zich in de laatstgenoemde instantie voegen, zolang hij daartoe belang in de zin van art. 217 Rv heeft.⁵ Dat zal doorgaans het geval zijn, nu de betreffende partij zich ook in de vorige instantie heeft kunnen voegen.
10. Een incidentele vordering tot voeging wordt ingediend vóór of op de roldatum waarop de laatste memorie wordt genomen (art. 218 jo. 353 Rv).
11. Indien aan het belangvereiste en tijdigheidsvereiste is voldaan, ligt een vordering op grond van art. 217 Rv in beginsel gereed voor toewijzing. Die kan wel nog worden afgewezen als de eisen van een goede procesorde daaraan in de weg staan of indien sprake is van misbruik van procesrecht. De eisen van een goede procesorde komen in gedrang als toewijzing van de vordering tot gevolg heeft dat de procedure in de hoofdzaak onredelijk wordt vertraagd (artikel 20 Rv).⁶ Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad blijkt echter dat daarvan slechts in bijzondere omstandigheden sprake kan zijn.⁷

³ Voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 14 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2461, r.o. 4.4.

⁴ HR 12 juni 2015, ECLI:NL:HR:2015:1602, NJ 2015/295. Zie verder: Asser Procesrecht/Van Schaick 2 2022/46, 47; HR 15 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:42, r.o. 3.2.

⁵ HR 15 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:42, r.o. 3.4. Het feit dat de betreffende partij niet zelf een rechtsmiddel heeft ingesteld, doet daar niet aan af, r.o. 3.3.

⁶ ECLI:NL:HR:2014:768, 28 maart 2014, r.o. 4.2.2: "Op de voet van art. 217 Rv kan ieder die een belang heeft bij een tussen andere partijen aanhangig geding, vorderen zich daarin te mogen voegen. Indien aan deze eis is voldaan en de incidentele vordering tot voeging volgens art. 218 Rv tijdig is ingesteld, is die vordering in beginsel toewijsbaar. Aan de toewijsbaarheid kunnen niettemin de eisen van een goede procesorde in de weg staan. Onderdeel 2.1.1 gaat hieraan voorbij en faalt daarom. Afwijzing van een incidentele vordering tot voeging wegens strijd met de goede procesorde is onder meer mogelijk indien toewijzing tot onredelijke vertraging van de hoofdzaak zou leiden (art. 20 Rv)."

⁷ ECLI:NL:HR:2014:768, 28 maart 2014, r.o. 4.2.3: "Als voor het instellen van een incidentele vordering een wettelijke termijn geldt en die termijn niet is overschreden, kan het oordeel dat de procedure in de hoofdzaak bij toewijzing van de incidentele vordering onredelijk wordt vertraagd, niet worden gegrond op de enkele omstandigheid dat de incidentele vordering ook eerder dan op de wettelijk laatst mogelijke dag had kunnen worden ingesteld [...] Voeging strekt ertoe dat een derde zich mengt in het processuele debat van partijen. Daarmee zal in het algemeen tijd zijn gemoeid. Een in beginsel toewijsbare vordering tot voeging kan dan ook niet – behoudens bijzondere omstandigheden waaromtrent het hof niets

12. RBV zal in het hiernavolgende uiteenzetten dat zij ook in het hoger beroep in de hoofdzaken belang heeft bij voeging, en dat deze vordering niet in strijd is met de goede procesorde.

4 GRONDEN VOOR INCIDENTELE VORDERING TOT VOEGING

4.1 Belangvereiste

13. Zoals hierboven toegelicht, is er belang bij voeging als een partij nadelige feitelijke of juridische gevolgen kan ondervinden van een toe- of afwijzend vonnis in een andere procedure. Terecht heeft de voorzieningenrechter in eerste aanleg bij tussenvonnis al vastgesteld dat RBV belang heeft bij voeging in de onderhavige procedure.⁸ De voorzieningenrechter heeft daartoe overwogen:

RBV is een stichting die opkomt voor de belangen van die omwonenden van Schiphol die in toenemende mate negatieve effecten van het vliegverkeer van en naar het vliegveld Schiphol stellen te ondervinden.

RBV heeft gesteld dat voor zover de uitspraak in de kort geding procedures invloed heeft op de capaciteit van het vliegverkeer rond Schiphol en de rechtspositie van omwonenden in het kader van al dan niet anticiperend handhaven, de omwonenden van Schiphol de feitelijke en juridische gevolgen daarvan zullen ondervinden. Dat is door de Staat en RSG onderkend en door eiseressen niet (gemotiveerd) betwist. Daarmee is het belang bij voeging dan wel tussenkomst van RBV gegeven.⁹

14. De toewijzing van de vorderingen van de eisende partijen in de kort gedingprocedures, en daarmee dus ook de instandhouding daarvan in het hoger beroep in de hoofdzaken, heeft directe feitelijke en juridische gevolgen voor de omwonenden van Schiphol, voor wier belangen RBV opkomt. Feitelijk gezien wordt het door de toewijzing van de vorderingen van KLM c.s. en IATA c.s. de Staat onmogelijk gemaakt om een reductie van het aantal vliegtuigbewegingen (althans een reductie ten opzichte van het aantal van 500.000 vliegtuigbewegingen) te bewerkstelligen zonder daarvoor een balanced approach-procedure te doorlopen. Dat heeft directe gevolgen voor de hoeveelheid vliegtuigbewegingen de omwonenden hebben te dulden. Juridisch gezien heeft het verbod om het anticiperend handhaven te beëindigen directe gevolgen voor de rechtspositie van omwonenden, die hun rechten op basis van de vigerende wet als gevolg van dit verbod niet kunnen doen gelden.
15. RBV heeft dan ook belang bij de vernietiging van het vonnis van de voorzieningenrechter in de kort gedingprocedures, en afwijzing van de vorderingen van de eisende partijen in eerste aanleg.
16. Dat volgt eveneens uit het feit dat RBV in haar bodemprocedure tegen de Staat vordert de Staat te gebieden het onrechtmatig handelen jegens de omwonenden van Schiphol te beëindigen door in elk geval het aantal vliegtuigbewegingen van en naar Schiphol te reduceren en andere maatregelen te nemen opdat de geluidbelasting de WHO-normen niet overschrijdt. RBV heeft in hoofdstuk 9 van haar dagvaarding aangevoerd dat de door de Staat voorgenomen reductie naar 440.000 vliegtuigbewegingen niet voldoende is om de fundamentele rechten van de omwonenden van Schiphol te beschermen. Het beoogde resultaat van geïntimeerden staat daarmee haaks op het resultaat dat RBV beoogt te bereiken in haar bodemprocedure.

heeft vastgesteld – wegens strijd met de eisen van een goede procesorde worden afgewezen op de grond dat de procedure in de hoofdzaak als gevolg van de voeging wordt vertraagd.” Zie voor een bespreking van dit arrest, K. Teuben, ‘Maatstaven voor toestaan voeging en tussenkomst (art. 217 Rv)’ d.d. 10 april 2014, *Cassatieblog.nl*.

⁸ Tussenvonnis voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 14 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2461, r.o. 4.11.

⁹ Tussenvonnis voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 14 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2461, r.o. 4.4.

4.2 Geen strijd met de goede procesorde

17. Het hoger beroep is aanhangig gemaakt op 9 mei 2023. De incidentele memorie is dan ook ruim op tijd, nog geen week later, en ruim vóór de termijn voor de memorie van antwoord van geïntimeerden, ingediend.
18. Voorts geldt dat voeging geen vertraging van de hoofdzaken oplevert. RBV stelt voor dat zij – eenmaal toegelaten tot het geding – op de roldatum voor de memories van antwoord van geïntimeerden (op 30 mei) een memorie indient met haar inhoudelijke standpunten. Op die manier hebben geïntimeerden voldoende tijd om ter zitting of, indien gewenst, daaraan voorafgaand per afzonderlijke memorie, op de standpunten van RBV te reageren. Aldus vergt het incident ook geen (onredelijke) extra handelingen. Voor de volledigheid merkt RBV nog op dat zij niet zal verzoeken om een uitbreiding van het maximum aantal pagina's voor processtukken.
19. Van onredelijke belasting van de hoofdzaak of onredelijke vertraging van de procedure is dan ook geen sprake. Enige vertraging zou bovendien niet leiden tot een afwijzing van de incidentele vordering, nu voeging ertoe strekt dat een derde partij zich mengt in het processuele debat van partijen. Daarmee gaat in beginsel enige tijd mee gemoeid.¹⁰
20. In dit verband zij tevens gewezen op de overwegingen van de voorzieningenrechter ten aanzien van het verweer dat geïntimeerden in eerste aanleg hebben gevoerd:

4.6. De voorzieningenrechter sluit niet uit dat een voeging of tussenkomst van RBV de behandeling van de hoofdzaken (in meer of mindere mate) zal compliceren. Dat evenwel staat aan toewijzing van de incidentele vordering in dit geval niet in de weg. Het gaat niet aan om het belang van een interveniënt waarvan buiten twijfel is dat het door de beslissing op de ingestelde vorderingen wordt geraakt - en dat is hier het geval - buiten de deur te houden op de enkele grond dat het debat door toelating van die interveniënt complexer zou worden. Het is aan de voorzieningenrechter en partijen samen om in een processuele setting als de onderhavige de procesorde te bewaken. Indien het behoorlijk meewegen van de bij de vorderingen betrokken belangen in het onderhavige geding ook met inachtneming van deze opdracht niet goed mogelijk is, zou dat een aanwijzing kunnen zijn dat de zaak zich niet leent voor behandeling in kort geding. Ook dat moet dan op de zitting worden onderzocht ¹¹

5 CONCLUSIE

21. In het licht van het voorgaande vordert RBV om te worden toegelaten in de hoofdzaken van dit geding als gevoegde partij aan de zijde van de Staat. RBV verzoekt het hof voorts om hierop te beslissen voorafgaand aan de mondelinge behandeling, opdat RBV haar inhoudelijke bezwaren tegen het vonnis van 5 april jl. schriftelijk kan toelichten en opdat zij zal kunnen kennisnemen van het volledige procesdossier.

Advocaten

¹⁰ ECLI:NL:HR:2014:768, 28 maart 2014, r.o. 4.2.3: “Als voor het instellen van een incidentele vordering een wettelijke termijn geldt en die termijn niet is overschreden, kan het oordeel dat de procedure in de hoofdzaak bij toewijzing van de incidentele vordering onredelijk wordt vertraagd, niet worden gegrond op de enkele omstandigheid dat de incidentele vordering ook eerder dan op de wettelijk laatst mogelijke dag had kunnen worden ingesteld [...] Voeging strekt ertoe dat een derde zich mengt in het processuele debat van partijen. Daarmee zal in het algemeen tijd zijn gemoeid. Een in beginsel toewijsbare vordering tot voeging kan dan ook niet – behoudens bijzondere omstandigheden waaromtrent het hof niets heeft vastgesteld – wegens strijd met de eisen van een goede procesorde worden afgewezen op de grond dat de procedure in de hoofdzaak als gevolg van de voeging wordt vertraagd.” Zie voor een bespreking van dit arrest, K. Teuben, ‘Maatstaven voor toestaan voeging en tussenkomst (art. 217 Rv)’ d.d. 10 april 2014, *Cassatieblog.nl*.

¹¹ Tussenvonnis voorzieningenrechter rechtbank Haarlem, 14 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2461, r.o. 4.6.